

ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ

ΔΑΝΘΩΝ

ΕΤΟΣ Δ.'

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1878.

ΦΥΛΑ. ΜΒ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

ὑπὸ Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗ.

Ὅσάκις ἀναγινώσκω ἔργον τι ἀναγόμενον εἰς τὴν ἡμετέραν φιλολογίαν τῶν μέσων καὶ νέων χρόνων, συνειθίζω νὰ σπριῶ ἐν φυλλαδίῳ ὅσα παρατηρῶ ἐσφαλμένα καὶ νὰ προσθέτω σύνκμα ὅ,τι ἐκ παραδρομῆς δὲν ἀναφέρεται. Τὰς σημειώσεις δὲ ταύτας καταθέσας ταῦν εἰς τάξιν, ἀπεφάσισα, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, ἀποσπάσματα νὰ δημοσιεύσω εἰς τὸν προσφιλέστατόν μοι Ζακύνθιον Ἀνθῶνα. Δὲν δημοσιεύω αὐτάς ἐπιδείξως χάριν, οὔτε ὅπως ἐλαττώσω τὴν φήμην περιφανῶν ἀνδρῶν, ἀλλ' ὅπως δώσω ὕλην πρόχειρον εἰς τοὺς καταγινομένους εἰς τὴν σύνταξιν ἱστορίας τῆς ἡμετέρας φιλολογίας.

Νομίζω ὅτι πᾶς Ἕλλην ὀφείλει νὰ πράξῃ οὕτως, ἥχρις οὗ ἀποθησαυρισθῇ ἅπαντα ἢ τῆδε κάκεῖσε διασκορπισμένη ὕλη, ἀφορῶσα τὴν ἡμετέραν Φιλολογίαν.

I

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ

Ὁ κ. Σάθας ¹⁾ παρέλειψε νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ Στρατηγὸς ἐποίησε καὶ τὰ ἑξῆς ἐπιγράμματα, ἅπερ εὐρίσκονται

¹⁾ Νεοῦ ἑλλην. φιλογ. σελ. 303

εἰς τὴν Ἀκολουσίαν, ψαλλομένην τῇ λ' Ἰανουαρίου μηνὸς ἐν Ζακύνθῳ εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γενομένου θαύματος παρὰ τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ἐν τῇ τοῦ λοιμοῦ ἀπαλλαγῇ ²⁾.

Εἰς τὸ θαῦμα
τοῦ Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου
ἐν Ζακύνθῳ γεγενημένον

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Λοίμῃ ἀεικῆ, καὶ θύτου δυσμὴν πολυπήμεν
Ποῖ δούθυμος εἶς; ἢ τί πέλει σὸν ὄχος;
Τίπτε ὑπέμεγα κόπτη, καὶ θρηναῖς ἀφορήτως,
Ἡμῖν τ' ἐμφαίνειν πῆμα σὸν οὐκ ἐθέλεις;
Ἀσχάλλω τλήμων, ἐνέπει, κοιμῖδ' τε δακρύω,
Ὅτι μὲ μαυροῦσαν κοιρανίας τε πόλεις,
Θεσπέσιος πάντῃ Γεωργίος ἄρτι καθεῖλε,
Ἐξῶθον αἰσχρῶς τῆς δε Ζακύνθου ὄρον

εἰς εὐλικεῖνους εὐλαβεῖς τεκμήριον
Ἀντώνιος Στρατηγὸς Ἀναγνώστης ὁ Κερκυραῖος

Εἰς τὸν ἐντιμότατον Κύριον Κύριον
Κάρολον Πούμπλιον Κόλαν
ἐκ Ζακύνθου.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Δύσφημε φθονερὲ σπείδρα, ἥδ' ὀρέμμα μωρίας,
Πάσαις ἐνειδίξων τὴν φανὸν εὐρεσίην,
Κύδιστον νοεῶ Κάρολον, καρπὸν τε Ζακύνθου,
Ὅν δῆμος Νήσου τῆς δε λίαν φιλεῖ.
Οὐ γάρ τὴν δε τύποις ὅδε σεπτὴν ἐκδοτο εἶδεν,

²⁾ Τῷ 1688 ὑπὸ τῆς παύλης ἐμαστιγοῦτο ὁ Ζακύνθος. Ἡμεῖς ἔχομεν ὑπ' ὄψιν οὐ τὴν πρώτην τῆς ἀκολουθίας ἔκδοσιν, ἀλλὰ τὴν ἐν Ενετίᾳ γενομένην κατὰ τὸ 1710, τύποις Νικολάου τοῦ Σαρου con licenza dei Superiori.

ὡς οὐ ὑποπτεύεις, κύδατος ἰάμενος.
 Ἀλλ' ἵμα θεσπέσιον κλείσθ' Γειώργιον, ὅστις
 Τὴν κλεινὴν λοιμοῦ σώσατο τοῦδε πόλιν

εἰς ἀληθοῦς φιλίας τεκμήριον
 Ἀντώνιος Στρατηγὸς Ἀναγνώστης ὁ Κερκυραῖος

Ὁ Ζαβίρας 3) ἐσφαλμένως ἀπο-
 δίδει τῷ ἡμετέρῳ Στρατηγῷ, τὴν εἰς
 τὸ ἰταλικὸν μετάρρσιν τῶν εἴκοσι
 τεσσάρων Οἶκων τῆς Θεοτόκου Μα-
 ρίας. Ὁ ἐξιταλίσας τοὺς Οἶκους
 ἐστὶν ἕτερός τις Στρατηγός, Φίλιππος
 τὸνομα καὶ Κρῆς τὴν πατρίδα. Ἡ
 μετάρρσιν αὕτη φέρει τὸν ἐξῆς τίτλον,
 «*Inni in lode di Maria Vergine
 Santissima madre di Dio, tradotti
 dal Greco ad verbum dal devoto Fi-
 lippo Stratico Cretense*». Ὁ ἐκ Κερ-
 κυρας τυπογράφος κ. Ἀρσένιος Κάος,
 ἀνστήψας τὴν ἐν λόγῳ τοῦ Στρατηγοῦ
 μετάρρσιν τῷ 1868.

Ι Ι

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ.

Ὁ Μητροπολίτης οὗτος ἦτο ἄγνω-
 στος καὶ τῷ σοφῷ Μουστοξύδῃ 4).
 Ὁ μακκρίτης Δημητρακόπουλος 5) ἰ-
 στορεῖ ὅτι ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 208
 χειρογράφῳ τῆς ἐν Μόσχᾳ βιβλιοθή-
 κης ὑπάρχει ἐπιστολὴ τοῦ μητροπο-
 λίτου τούτου πρὸς τινὰ Πάπαν 6) πε-
 ρὶ τῶν προνομιῶν τοῦ θρόνου τῆς
 Κωνσταντινουπόλεως, περὶ τῆς ἐκπο-
 ρεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ
 ὅτι οὐκ ἔστι συναχθῆναι σύνοδον οἰ-
 κομενικὴν ἄνευ τοῦ Πατριάρχου τῆς
 Κωνσταντινουπόλεως. Ἐτι δ' ἐλέγχει ἐν
 τῇ ἐπιστολῇ τὸν Πάπαν ὅτι ἐδιώξε

τοὺς νομίμους ἐπισκόπους Ἀθηνῶν, Θετ-
 σαλονίκης, Ζαράττας, Βουλγαρίας, Πα-
 τρῶν καὶ ἄλλων ἐπαρχιῶν καὶ ἐχειροτό-
 νητες παρνόμως μοιγούς τινας, ἵνα
 δι' αὐτῶν ποιήσῃ σύνοδον οἰκουμενικὴν.

Εἰκάζεται δ' ὁ πολλὸς ἀρχιμανδρί-
 τής Δημητρακόπουλος, ὅτι ὁ Βασι-
 λεῖος ἐξῆλθε πιθανῶς μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν
 Λατίνων ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπό-
 λεως, διότι τότε ἀπηλαύνοντο ἀπὸ τῶν
 ἀρχιερατικῶν αὐτῶν θρόνων οἱ Ἕλλη-
 νες ἀρχιερεῖς παρὰ τῶν ἐπικρατούντων
 Λατίνων, καὶ τότε, ἐν ἔτει 1215, ἐγί-
 νετο ἡ ἐν Λατεράνῳ λατινικὴ σύνο-
 δος, ἥτις ἐδογματίσεν ὅτι τὸ πνεῦ-
 μα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ
 τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεται, καὶ ἀκολούθως
 θέτει αὐτὸν, μεταξὺ τῶν κατὰ Λα-
 τίνων γραψάντων, κατὰ τῶν ἐς αἰῶ-
 να, αἰῶνα δηλαδὴ καθ' ὃν ἡ ἡμετέ-
 ρα πατρίς ἐσπερείτο ἀρθοδόξου μητρο-
 πολίτου.

Ὅτε κατὰ τὸ 1272 οἱ Ἀνδρηγα-
 θηνοὶ εἰσέβαλον εἰς τὴν Κέρκυραν, ἠθέ-
 λησαν νὰ ὑποσκελίσωσι καὶ ἐξευτε-
 τελίσωσι, οὕτως εἶπεν, τὴν ἀρθόδοξον ἐκ-
 κλησίαν, θέσαντες ὑπεράνω αὐτῆς τὴν Κα-
 θολικὴν. Ἐκτοτε ἡ εἰς καθέλειν ἀπὸ τοῦ
 θρόνου Κερκύρας τὸν μητροπολίτην, ἀφί-
 νουσα μόνον εἶνα Πρωτοπαπᾶν, ἐνῶ
 τὴν λατινικὴν ἐκότμησε δι' ἀρχιεπι-
 σκόπου 7). Ἐμεῖς λοιπὸν ἡ Κέρκυ-
 ρα ἄνευ Μητροπολίτου, ἀπὸ τῆς εἰσβο-
 λῆς τῶν Ἀνδρηγαβηνῶν ἄχρι τοῦ φε-
 βρουαρίου τοῦ ἔτους 1800, ἐποχῇ καθ'
 ἣν ἐχειροτονήθη ὁ Κιγάλας 8).

Πότε ἄρα γὰρ τῆς Κερκύρας τοὺς
 οἰκτας παρῆδωκαν τῷ Βασιλείῳ;

Πρὸς εὐρεσιν τοῦ χρόνου τούτου, δέ-
 ον ἵνα ἴδωμεν τὸ πρῶτον, τίς ὁ Πά-

3) Νέα Ἑλλὰς ἢ Ἑλλήν· θέατ. σελ. 131.

4) Illustrazioni Corciresi Τομ. I σελ. 173
 Milano 1814-Delle Cose Corciresi Τομ. I σελ. 407.
 Corfù 1848.

5) Οὐδόβοις· Ἑλλὰς σελ. 93. Ἀεψίφ 1872

6) Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἐξέδωτο ὁ Δημητρα-
 κόπουλος ἐν ἰωάννινῳ Ἡμερολογίῳ τοῦ ἔτους 1870.

7) Μαρμαρᾶ — Istoria Corfù σελ. 218 Venezia
 1672 — Εὐμάνου Λούντζη Delle isole ionie sotto
 il dominio Veneto σελ. 57. Venezia 1833. Π. Χιῶ-
 τη — Ἀναμνηστικὸς εἰς τὴν ἐκκλ. ἱστ. Κορυθῆ
 κερ. Κ. Ζακύνθῳ 1861

8) Ν. Β. Μάνεση, Περί Νικολάου Ἀρλιώτη
 καὶ τῶν χειρογράφων αὐτοῦ σελ. 82 Κερκύρα
 1873 — Εὐμάνου Λούντζη, — Della Repubblica
 Sottiusulare σελ. 26 Bologna 1863

πας, πρὸς ὃν ὁ Βασίλειος ἔγραφεν.

Ἄν ἐξετάσωμεν τὴν ἱστορίαν⁹⁾ τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Σχίσματος ἄχρι τῆς τῶν Ἀνθηγαθηνῶν εἰσβολῆς, θέλομεν ἰδῆ ὅτι ὁ Πάπας οὗτος ἦν Ἰννοκέντιος ὁ Γ'. ὁ καθέξας τὴν τοῦ ἁγίου Πέτρου ἑδρὰν ἀπὸ τοῦ 1198—1216, καὶ ἐφ' οὗ ἐγένετο τῷ 1215 ἡ σύνοδος, περὶ ἧς ὁ ἡμέτερος Βασίλειος μνεῖαν ποιεῖται. Διὸ ὁ Βασίλειος ἤκμαζε καθ' ὃν χρόνον οἱ μὲν Ἕλληνες ἀρχιερεῖς—ὡς ἀλλαχοῦ ὁ Δημητράκιος γράφει—(10) ἀπηλαύνοντο τῶν ἰδίων ἀρχιερατικῶν θρόνων, καὶ ἀντικαθίσταντο ὑπὸ Λατίνων, οἵτινες, δίκην ἀκρίθων ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐπεπόλασαν κατὰ πρίσταξιν τοῦ Πάπα Ἰννοκεντίου· οἱ δὲ πολῖται ἐφονοκτονοῦντο παρὰ τῶν φονόντων Λατίνων.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὁ Βασίλειος μετὰ τὸν Γεώργιον Κουραφᾶν κατεῖχεν τοὺς τῆς Κερκύρας οἰκάς (11).

Μετὰ τὸν Βασίλειον ἔβαλε τὴν ἑδρὰν ὁ Γεώργιος Βαρδάνης, ὅστις τὴν διέτηρσεν ἀπὸ 1238 ἄχρι 1236.

III

ΙΕΡΕΜΙΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ

Ὁ κ. Σάθα (12) σφάλλεται λέγων ὅτι ὁ Καββαδίας συνέγραψεν Ἄνθη ἀειθαλή—Ἰδοὺ ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ λάθους τοῦ κ. Σάθα· Ἄνθη Νεοθαλῆ καὶ νεόδρεπτα ἐκ τοῦ λειμῶνος τοῦ κατὰ Κέρκυραν

κοινοῦ Φροντιστηρίου, εἴτε πρωτόλεια παιδείας, ἅτινα παρὰ τινων πωτοπείρων μαθητῶν τοῦ αὐτοῦ ἐπονήθησαν καὶ ἐξεφωνήθησαν ἐτει 1762, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τοῦ γενεσίου τῆς Θεομήτορος, οἷς προτέταται καὶ ὁ πανηγυρικός λόγος· εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον ὁ συντεθεὶς καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐκφωνηθεὶς παρὰ τοῦ Ἐλλογιμωτάτου Ἱεροδιδασκάλου τοῦ αὐτοῦ Μουσείου Ἱερεμίου Καββαδίου—Ἐν Λειψίᾳ τῆς Σαξωνίας ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Βρεττιχέπρ. ἐτει 1766—εἰς 8ον.

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἀφιερῶται τῷ Ἀναστασίῳ Μαυροῦ τῷ Αἰδεσιμωτάτῳ πρεσβυτέρῳ καὶ Ἀλεξάνδρῳ Τριβώλῃ Πιέρῃ τῷ εὐγενεστάτῳ, εὐπατρίδαις καὶ ἀρίστοις ἐπιτρόποις τοῦ κατὰ Κέρκυραν κοινοῦ Φροντιστηρίου· καὶ περιέχει τὰ ἑξῆς:

— Λόγος πανηγυρικός εἰς τὸ ἱερὸν γενέσιον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ὑπὸ Ἱερεμίου Καββαδίου.

— Εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ὑπέρλαμπρον γενέσιον τῆς ἀρτιτόκου Θεόπαιδος· Μαριάμ.—Εἰδύλλιον—ὑπὸ Εὐσταθίου Θεοτόκη καὶ Ἰωάννου Γεωργίου Βασιλείου.

— Εἰς τὴν ὑπερένδοξον Ἀρτιτοκον Θεόπαιδα, ἐπιγράμματα δύο, ὑπὸ Ἀνδρέου Πετριτζοπούλου.

— Δίστιχον εἰς τὴν αὐτὴν, ὑπὸ Νικολάου Γουλιχρῆ.

— Εἰς τοὺς ἁγίους καὶ δικαίους Θεοπάτορας, Ἰωακείμ καὶ Ἀννὴν—λαμβικὸν—ὑπὸ Νικολάου Νάκκου.

— Εἰς τὴν γενέθλιον ἐορτὴν τῆς Θεομήτορος—Ἐπὶ—Ἀδωνία, ὑπὸ Σπυρίδωνος Μοντεσσάντου.

— Εἰς δόξαν τε καὶ εὐφημίαν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος ἐπισκόπου Τριμυθούνης τοῦ θαυματουργοῦ καὶ ἀπροσμάχητου προστάτου τοῦ κοινοῦ τούτου περιβόλου Φροντιστηρίου—Ἐλεγεία—ὑπὸ Αὐγουστίνου Καλικοπούλου.

— Εἰδύλλιον ἐν ᾧ διαλέγονται πρὸς

9) Ὁρα Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας.

10) Ἱστορία τοῦ Σχίσματος σελ. 49 Λειψία 1867

11) Ὁ Κουραφᾶς ἦν Κερκύρας Μητροπολίτης ἀπὸ 1177 ἕως 1181—Δὲν δύναμεθα νὰ προσδιδῶμεν τὸ ἔτος τῆς χειροτονίας τοῦ Βασιλείου. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἔλαβε καὶ ἄλλον Μητροπολίτην ἢ Κέρκυρα πρὶν τοῦ Βασιλείου ἢ καὶ μετὰ τοῦτον, οὕτινες τὸ ὄνομα εἶνε ἡμῖν εἰς τι ἄγνωστον. Τὸ δέδεικναι εἶπε ὅτι τὸ 1213 ὁ Βασίλειος κατεῖχε τὴν ἑδρὰν Κερκύρας.

12) Ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 506

ἀλλήλους, Θόρσις Ποιμὴν καὶ Λάκων Βουκόλος, οὐτινος σκοπὸς, ὁ Κερκύρας τῆς Ἀγίας ἐνδόξου Παρθενομάρτυρος καὶ Βασιλίδος ὕμνος καθέστηκεν, ὑπὸ Σπυρίδωνος Σκαλβονίου καὶ Σπυρίδωνος Χρυστοφόρου.

—Ὅτι ἡ τῆς Μαθήσεως καὶ φιλοσοφίας ἐπίκτασις ἐν τῷ δε τῷ ἀρτιτόκῳ τῆς λαμπροτάτης Κερκύρας κοινῷ Φροντιστηρίῳ, ὡς εὐθέρως τοῖς ἐπισταμένοις μόνον πονεῖν καθέστηκεν.

—Ἐλεγεῖα—ὑπὸ Δημητρίου Ἠλιάσκου.

—Ἐφύμνιον—εἴτε σεμνολόγημα δηλωτικὸν, ὅτι ἡ λαμπροτάτη Κέρκυρα, εἴτε τῇ ἔξω θρησκείᾳ ἢ τε τῇ ἡμέτερᾳ ὀρθοδόξῳ Πίστει ἦν καὶ ἐστὶ φιλόξενος, ὑπὸ Ἀνδρέου Μωραΐτου.

—Εἰς Εὐχαριστίαν τῶν συνεληλυθότων εἰς ἀκρόασιν τῶν ἡμετέρων παιδικῶν ψελλισμάτων καὶ ἡμᾶς ἐκτετιμηκότων.—Ἐπη, Ὑμενιακά,—ὑπὸ Σπυρίδωνος Τζεμπίνη.

—Ἐτέρα εὐχαριστία διὰ στίχων πολιτικῶν, ὑπὸ Ἰωάννου Γαίνη.

Αἱ ποιήσεις αὐταὶ εἰσιν εἰς ἀρχαίαν φωνήν.

IV

ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΛΕΤΤΗΣ

Ὁ κ. Σάθας 13) λέγει μόνον ὅτι ἐγεννήθη ὁ Κολέττης ἐν Λευκωσίᾳ τῆς Κύπρου καὶ μετὰ τὴν περαιοσιν τῶν ἐν τῷ Γρηγοριανῷ Φροντιστηρίῳ σπουδῶν του, προεχειρίσθη δυτικὸς ἐπίσκοπος τῆς ἐν Κρήτῃ Χερρονήσου καὶ οὐδὲν πόνημα αὐτοῦ ἀναφέρει. Ἡμεῖς ὅμως εἶδομεν τὸ ἐξῆς ἐπιγράμμα εἰς τὴν ἱερὰν βίβλιν ἀειπυρόμενον Μαρίας εἰκόνα τῆς ἐν τῷ ὄρει τῆς Γουαρδίας τῆς Βονωνίας, δημοσιευθὲν ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Ἰουλιανοῦ Segni 14) τῷ 1601.

13) ἐν ἀνωτ. σελ. 405

14) Ὡς πρὸς τὴν συλλογὴν ταύτην δ. α. Ζακύνθιον Ἀνθολογία εἰς: Δ σελ. 93 ἡμετέρας διειρηθῆναι

Graecia deficiens, divorum quicquid in aris.
Sacrum erat, Ausonium iussit adire solum,
Ut fixum, aeternum, inviolabile pignus amoris
Sanctum at amicitiae faedus utrinque foret.
Te quoque, virtutum faecunda Bononia, mater,
Postremam in donis non decet esse sacris.
En tibi quam Lucas divina pinxerat arte,
Ingens Christiparæ munus imago datur.
Ergo quem in populos animum servabis Eoos
His contestatum versibus esse cupia

V

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΑΤΗΦΟΡΟΣ

Δὲν μνημονεύονται ὑπὸ τῶν εἰογράφων τοῦ Ζακύνθιου τούτου λογίου τὰ ἐξῆς ἐπιγράμματα, ἅπερ ἐποίησεν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἑλληνιστοῦ Lazzarini 15)

Τέθνηκ' ἐν Πατρίῳ Μούσαις περιλημένος ἀνὰ
Λαζάρινος, πάσῃ κόσμος ἰδρυσμένη,
Νοῦν δ' ἐν ἀνθρώποις ταύτῃ τῇ αὐτῇ δίδωσι
Τὰς αὐτοῦ βίβλους Βασιλεῖς τυπῶν.
Αὐτὰρ καὶ τεύθεν πάσης ἀνὰ τέμματα γαίης
Κλεῖνον φοιτήσαι τεύοντα Βασιλείου.
Τούτοις γοῦν Πέτρος πολυκληϊστοῖσι τύποισι
Ζωὴν καὶ δόξαν συμμετέχει παρέχων.

Quem Musae periere, omnisque scientia comisit,
Mors Antenoreo condidit in tumulo
Murrionidem; sistit redvium quem prope, libros
Ejus ad interitu Bassaleas prohibens
Quare hujus late nomen cluet, et volitabit
Undique cunctorum claru per ora virum
Bassaleas ludem, vitam decusque vicissim
Dans operi, atque ab eodem ipse opere accipiens

VI

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΡΕΣΙΟΣ

Ὁ Ζαΐρας 16), ὁ Βλαττὸς 17) καὶ ὁ Σάθας 18) σκοτινῶς πῶς λέγουσιν ὅτι συνέγραψεν ὁ Χῖος Κορέσιος —Contra le gallecianti (sic) del Ga-

15) Poesie del sig. Abate Dom. Lazzarini κατὰ ἀστυνομικῶν Poetici Comp. di diver in morte dell'autore σελ. 457 Venezia 1736 τοῦ Κατηφόρου ἔγραψεν ὁ ἡμέτερος περιφανὴς φίλος καὶ εὐεργέτης Π. Χιώτης ἀξιολόγον εἶον.

16) ἐν ἀνωτ. σελ. 222

17) Χιωνὴς Τομ. Β σελ. 89

18) ἐν ἀνωτ. σελ. 250

leico—χωρίς να ποιῶνται μνεῖαν ἄν ἐτυπώθη. Διὸ νομίζομεν καλὸν, ν' ἀναφέρωμεν ὥδε τι περὶ τοῦ βιβλίου τούτου συνέγραψεν ὁ ἐκδότης τῆς Biblioteca Vollante 19)

— Operetta intorno al galleggiare de' corpi solidi, all' Illustrissimo et eccellentissimo Principe il Signore D. Francesco Medici, di Giorgio Coressio Lettore della lingua greca nel famosissimo studio di Pisa in Firenze per Bart Sermantelli e Fratelli 1642 in-4.

Καίτοι ὁ μακαρίτης Δημητράκο-πoulos 20), μνημονεύει ὅτι ὁ Κορέσιος συνέγραψε.—Orazione in lode di D. Francesco Medici—οὐχ ἤτον νομίζω ὅτι δὲν πράττω ἔγκλημα, ἄν ἐνταῦθα ἀναφέρω τι περὶ τοῦ βιβλίου τούτου ἐγράφη ἐν τῇ Biblioteca Volante 21).

—Orazione di Giorgio Coressio Lettore della lingua greca nello studio di Pisa in lode dell' eccellentissimo Principe Sig. D. Francesco-Medici da lui recitata in lingua greca in detto studio di poi tradotta nell' italiana favella, Pisa 1614 in-4

VII

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΚΟΚΚΟΣ

"Αξιὸν δ' ἀπορίκα· ἐστὶ πῶς ὁ πολὺς Σοφοκλῆς ὁ ἐξ Οἰκονόμου, ἐν τῇ περὶ Φραγκίσκου τοῦ Κόκκου πολυμαθεστάτη πραγματείᾳ του 22), παρέλκεψε ν' ἀναφέρῃ τὸ ὥραϊον τοῦτο ποιημάτων τοῦ λογίου ναξίου Κόκκου, ὅπερ

ἐν τῇ τοῦ Segni συλλογῇ τῷ 1601 ἐδημοσιεύθη 23)

Τίς τύπον ἀρχετύπου ἐπέδρακνεν ἔμπνοον ἔμπνοον; Τίς ποτ' ἀμειψθεῖσαν εἰς φύσιν εἶδε τέχνην; Παρθένον ἐν γραφίσιν Λουκᾶς εἶδε, ἥδ' ἐν γραφίσιν Ὅσα πρὶν ἐν ζωῇ; θάμβεα, νῦν τελεῖται. Ἐλτός δ' μὲν φάειν ἀπεκίαθε, δεῦτε, ἑταῖρε Κρέσσον δὲ αὐτῶν δὲ προπαροῖσι νέκυς. Τεῖδ' ἄρα, Φελσινέη, τὰ δ' ὀφείλετο, ὄλθιον ἄστου Ὄφρα-κς μὴ φρουρᾶς οὐνομα μόνον ἔχης.

Δείκελον δὲ Μαρίας ἐπαγίνεον, ὡς δύσιν, ἄλλην Ἀντυλὴν τελοῦσι εἰκόνας ἀγλαίη, Ποντὸς οὖν (εἰς τᾶς) παναλήμονα τασὸν ἐλίσσων, Ἐξερσίνεν δὲ Φρούριον Ἀδωνίης. Ἀλλὰ μόλις δεδᾶθη μετ' ἄλγεα μυρία μόθων, Τέταχα τεμνομένην γῆν παραμειψάμενος. Τί ξένον; οὐ Μαρὶν Φρουρᾶς δὲος, ἀλλὰ ἰκείνη Ὀφρα-κς φρουρήσειν, καὶνο κεινησμένη.

Λουκᾶς μ' ἐνπινάκεσσιν ἐμάξατο, εἰμὶ δ' ἐκείνη Ἡ θεὸν οὐρανόθεν γῆν πρὶν ἐρελκυσάμεν. Νῦν δὲ καὶ εἰς ὁρέσσιν ἀείρομαι, οὐρανὸν ἄκρον Γῆθεν ἐρελκύνειν θνητὸν ἰαλδὲ μὲν. Τασὸν ἄετις πρόφρων ἀνά φρούριον, ἥδ' ἐτε φαίης Οὐρεα τῇ χρυσᾷ γαίνετο Φελσινέη

Μηκέτι τεῖχος· ἔγειρε, ἔν' ἄσπεύῃ δῆριν ἀλάλκεις Ἀντατῶν καλλῶν ὡς πρὶν ἐγειραμένην. Μηκέτι πληθὺν ἄγειρε ἱπ' ἡγορήτῃ κομώντων, Ἄρεος ἢ κεδάσει λαίλαπ' ἀγειρομένην. Σεμύριαις τεῖχ' ἔχει ἔρκεα, ὅπλα Λουκυργας, Φελσινέη δ' ἄρ' ἐν εἰκόνα τεῖχος, ὅπλον.

Καὶ φύσις ἐν νεφέεσσιν παρήλιον εἰκόνα Φοῖβου Γράφατο. ἀλλὰ γραφῇ οὐκ ἐνέρισε χάριν. Τοῦ γὰρ ἀπειχομένοιο ἀπ' αἰθέρος ὥλετο κείνη, Καὶ ζῶτος ἐξαπίνης ὄρμενος εἰλε νέστη. Εἰκόνα δὲ αὐτῆς Λουκᾶς κάμεν, ἥδ' ἐκ αὐτῆς Καὶ θόβαν λαίψαμίνης οὐ λίπεν ἀγλαίην Τύνη Φελσινέη ἐπιμάρτυρε, ἥ ῥα φάειναις Κάλλεσσιν ἀρχετύπου οὐ ποτ' ἀμειβομένοισι.

Ὁν σελάζοντα τύπον ποτιδέρκεις, δῶρον ἰώας Ἰσθι με ἀμριπέλειν ἐνπερίοις διαπέοις, Σήματα δὲ ἀμαρτῶν πολὺ κρίσσειν τῶν δ' ἔωας Ἐσπέρους στραπτῶν ὕμνι φιλοφροσύνης. Κεῖνος ἐκόν, ἀέκων τε, ἐκούσιος αὐτὸς ἐκούσης Αὐτὸς ἰρωτοτόκου εἰμὶ τύπος κραδίης. Φράζω Φελσινέη πόσα ὀφείλει Ἑλλάδι γαίῃ Ἐξοχάσει τόσσον ὄλθον ὀπασασμένη;

Ἀεζαμένην με φύσιν, χάρις ἔμπελον ἔδρασε ἰών Τῶν προχόν τεχνη δαίκελον ἐπλάσαστο

Θαῦμα φύς με φύσις, χάρις χάρις ἀμφοτέρων δὲ Δαίξεν ἡ Λουκᾶ χεῖρ ἀναμαρτῶμένη

23) Ὡς πρὸς τὴν συλλογὴν ταύτην, ὅρα Ζ κ κ Α ν θ ω ν ἄ ετος Δ σελ 95

19) Scanzia ottava σελ. 43, Parma 1692

20) Προσθήκαι καὶ διορθώσεις εἰς τὴν Νε-ελ. φι-λο-γ. Σελ. σελ. 41 Λειψίξ 1871

21) Scanzia Quarta σελ. 59 Napoli 1682

22) Ἐτυπώθη ἐν Ἀθήναις τύποις Φ. Καρμ-πίνου τῷ 1863

VIII

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΩΖΟΜΕΝΟΣ.

Ὁ ἡμέτερος Μουστοξύδης (24). βιογραφῶν τοὺς Σωζομένους, παρέλειψε νὰ εἰπῇ ὅτι Ἰωάννης τις Σωζόμενος, Κύπριος τὴν πατρίδα, ἐποίησε καὶ τὸ κατωτέρω ποιημάτιον, ὅπερ ἐδημοσιύθη ἐν τῇ τοῦ Segni συλλογῇ (25).

Ὁ Ἰωάννης οὗτος, νομίζω ὅτι εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις παιδιόθεν προσέφυγεν ἐκ Κύπρου εἰς Ἑνετίαν, ὁπόθεν μεταβὰς εἰς Ῥώμην εἰσῆλθε τρόφιμος εἰς τὸ ἐκεῖ ἑλληνικὸν γυμνάσιον. Ἐπανακάμψας δ' εἰς Ἑνετίαν, διδάκτωρ ἐπὶ φιλοσοφίᾳ, ἐσχόλασε καὶ ἐπὶ πέντε ἔτη εἰς τὰ νομικὰ ἐν τῷ τοῦ Παταβίου Πανεπιστημίῳ καὶ τὸν στέφανον τῷ 1596 ἔλαβεν. Ἀκολούθως δ' ἐπανελθὼν εἰς Ἑνετίαν μετῆρχετο τὸν διδάσκαλον καὶ τὸν δικηγόρον (26).

Πατέροις, φρουρὰ, Ἰταλῶν φθόγγος ἀκούων
Ναιετάεις Μαρίν πρόσθεν ἄφρουρον ὄρες.
Ἄφρουρον, θλεφάρων, ἄμμι, σὼν νοσφιν ἐτύχθη,
Ἐμφρουρον δὲ πάντῃ εἰδαί σφ' σελάν.
Τοίῳ γὰρ ναίεις ἐνὶ εὐρεῖ, ὥσκειν ἀλάλκης
Αὐσονίοιο πέδου αἰνετόκων ἀγέλην.
Αἰτίνας οὐτι πελεσκε Πελαγοῖδα τοῖον ἄν αἶαν
Οὐρές ὅπως φρουρὰς ἐμπεδον ἄμμιν ἔοις;

Ἰταλὶς ἀντολήθην ἔχουσα φαστόρον αἶα,
Τόνδε ἀμειβαίως ἀντολήν πορέεις.
Ἐνθεν ἀντολήθην ἔχουσ' ἀτὰρ εἰκὼν' ἀνάσσης,
Οὐ πάλιν ἀντολήν τήνδε θέλεις πορέειν.
Αἶκεν ἀμοιβάδα εὐδοίης φοιθίδα βῆλλον
Φαῦσιν, ἀμοιβαίαν δ' αὖ Μαρίην πορέεις.

IX

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΖΗΝΟΣ.

Παρέλειψεν ὁ κ. Σάβας (27) νάναφέ-

24) Ἑλληνομν σελ 437 — 442

25) Περὶ τῆς συλλογῆς ταύτης ὄρεα Ἀ ν θ ῶ ν α ν θ ἄνωγ

26) Ἐν Papodopoli Hist Gymn Patav Tom B κεφ 39—Μουστοξύδης Ἑλληνομν σελ 439—440—Σάβας Νεολ φιλοσελ. 1913α τὴν δίον τοῦ Σωζομένου τούτου

27) Ἐν θ α ἄνωγ σελ 250

ρη ὅτι ὁ Ζήνος ἄγων τὸ δέκατον ἔκτον τῆς ἡλικίας ἔτος, ἐποίησεν ὑπὸ τὸν τίτλον — L' incendio Veneto — καλοὺς στίχους οἵτινες ἐν Ἑνετίᾳ ἐτυπώθησαν τύποις Bosio τῷ 1686 εἰς 8-ον (28).

Τῷ 1691 συνέστησεν ὁ Ζήνος τὴν περιώνυμον Ἀκαδήμειαν degli Animosi, ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Πατριάρχου Grimani ἐπὶ σκοπῷ νὰ διαγείρῃ ὅσον ἦν δυνατὸν τὴν ἄμιλλαν καὶ τὴν πρόδοον ἅμα τῶν ὠραίων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. Ὁ Ζήνος προσεδιόρισε τῆς Ἀκαδημείας νὰ ᾗ τὸ ἐπίσημον κισὸς πεπλεγμένος εἰς δάφνην μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς Tenues grandia. Τῷ 1698 τῇ Ἀ ρ κ α δ ι α ἡ ζήναιοι Ἀκαδήμεια συνενώθη (29).

X

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΝΑΒΟΥΤΣΗΣ

Ὁ λόγιος οὗτος συνέλεξε καὶ Γ ρ α ι -
κ ο β α ρ β α ρ ι κ ἄ ς Πα ρ ο ι μ ῖ α ς
περὶ ὧν ὁ κ. Σάβας ἔθεν ποιεῖται μνείαν (30).

XI

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΕΡΡΑΣ

Ὁ λόγιος οὗτος Χίος ἦν μέλος τῆς περιώνυμου τῆς Ἑνετίας Ἀκαδημείας degli incogniti ἧς μέλη ἀπετέλουν οἱ τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης ἐπιστημότεροι ἄνδρες (31).

XII

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΟΥΚΑΝΗΣ.

Ἐν τῇ Νεοελληνικῇ Φιλολογίᾳ

28) Bibliot Volante Scanzia XVI σελ 10—Venezia 1706

29) Zanon, Utilità morale economica e politica dell' accademie σελ 32 καὶ 281 Udine 1771

30) Iken, Eunomia 1, 127

31) Zanon, ἰθ. ἄνωγ. σελ 300

κ. Σάθς· παρδέχεται τὸν Λουκάνην Ζακύνθιον, ἀλλὰ ἐν τοῖς αὐτοῦ Προλεγόμενοις τῆς ἀναδημοσιεύσεως τῆς ἐπιτομῆς μετὰρράττει τῆς Ἰλιάδος τοῦ Λουκάνη, λησμονῶν ὅτι ἔγραψε καὶ ἐπιρρίπτων κατὰ τοῦ σεβαστοῦ Χιώτη ἀδίκους μωμὰς, τοῦ Λουκάνη πατρίδα δὲν παρδίδεσται τὴν ἀδελφὴν Ζάκυνθον. Ἀλλ' ἐνῷ ὁ κ. Σάθς δὲν ἠδύνατο ν' ἀποδείξῃ πατρίδα τοῦ Λουκάνη οὔτε τὴν Κέρκυραν 32] διὰ τί ἄρ' ἔτι ἐξυμνῶν τὸν κ. Χιώτην; Χερὶν τῆς ἀληθείας, λέγω ὅτι ἐπὶ τοῦ ἐντικειμένου τούτου ἐπὶ πολὺ ἐνησχολήθη, ἀλλ' οὔτε εἰς τὰ τῆς Κερκύρας χερτοφυλακεῖα, οὔτε ἀλλαχοῦ ἠδυνήθη εἰσεῖν νὰ εὑρῇ τι, δι' οὗ νὰ ποδείξῃ ὅτι ὁ Λουκάνης εἶνε συμπολίτης μου.

Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ κεκυρμένη οἰογένεια τοῦ Λουκάνη, ἀπὸ τοῦ 1110 ἀνεγράφη μετὰ τῶν Κερκύρας εὐπαιδῶν.

Ἐ. Ζακύνθος, τῇ 12 Δεκεμβρίου 1878

Ο ΓΑΜΒΕΤΤΑΣ.

Ὁ διὰ τῆς ἐν Περσίῳ οδοῦ τῆς ἀρχαίας κωμοδίας; διελθὼν θὰ παρτήρησεν παλαιὰν οἰκίαν, φέρονταν ἄνω χαμηλὸν ἀνάγλυφον καὶ καρνεῖον ἀντικρὺ ὀλίγον ὑψηλόν. Τὸ μὲν, τὸ μόνον ἐστὶ λείψανον τοῦ ἐν τῷ παρωχημένῳ αἰῶνι Γαλλικοῦ θεάτρου, τὸ δὲ, τὸ καρνεῖον ἐστὶ Πρόκοπος, ἔνθα μετέβαινον οἱ εὐρυσεῖς καὶ οἱ ἐγκυκλοπαιδισταὶ τοῦ XVIIου αἰῶνος, ὅπως συνομώσωνται, πίνοντες θερμὸν οἶνον. Ὁ ἐκεῖ ὑπηρέτης δείκνυσιν ἔτι ἐν τῷ πρὸς τ' ἀριστερὰ δώματι τράπεζον ἐκ μαρμάρου ἐρυθροῦ, ἐρ' ἦς διαβεβαιώσῃ ὅτι ὁ Βολτ'ερ συνέθιξε νὰ γράρῃ δὲν εἶναι τις ὑπόχρεως νὰ πι-

στεύσῃ τοῦτο· ἀλλ' αἰρετώτερον νὰ μὴ ἐκπράσῃ τις κρίσιν ἐναντίαν, ὅπ' ὅψιν ἔχων τὸ ἐξ Ἀμερικῆς πλήθος, ἐρχόμενον ἐκεῖ, ἵνα ἴδῃ τὰ λείψανα.

Ἀλλως δ' ἐστὶ ἐξόδιον ὅτι ὁ Βολτ'ερ ἐγοάρην ἐν τῷ καρνεῖῳ, οὗ ὁ δ' Ἀλκμπέρ, ὁ Διδερὼ, οἱ δύο Κομπιγύν καὶ ὁ Ρουσσὼ ἦσαν πέλονται· ὁ δὲ Μαρμοντέλ πρὸς ἀποτροπὴν τῶν πολλὰκις κεκυρμένων αὐτὸν κατασχόπων τῆς ἀστυνομίας ἐπενόησεν ἐδικὸν λεξικόν, ἐν ᾧ αἱ λέξεις Μαργκότ, Ζαβὼτ καὶ Ζεινετὸν ἐδήλουν ψυχὴν, θρησκείαν κ' ἐλευθερίαν.

Ἡ φήμη τοῦ καρνεῖου Προκόπου σήμερον σχεδὸν ἐξέλειπεν· ἀλλ' ὁ ἐπισκεπτόμενος αὐτὸ πρὸ δώδεκα ἐτῶν πρὸς τὴν ἐσπέραν θὰ συνήντα ἐκεῖ νέον, ἵσως προωρισμένον νὰ καταλίπῃ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοσοῦτο θαθεῖα ἔχνη, ὅσον ὁ ἀγαθὸς Μαρμοντέλ, καὶ πολλῶ μάλλον· τότε ἐκεῖνος δὲν ἦτο ἡ νεαρὸς Γάλλος, δικηγόρος, ἄνευ ὑποθέσεων, τυρλὸς τὸν ἕνα ὀρθαλμὸν, μελαγχροινὸς, καταγωγῆς ἰταλικῆς, ταπεινῶς ἐνδεδυμένος κ' ἔχων φωνὴν ἡχηράν, ὡς περ χαλκὸς.

Ἡ φωνὴ αὕτη ἦν οἶονεῖ τὸ μαγικὸν μυστήριον τοῦ ἀνθρώπου τούτου· ὅτε ἐσιώπα, οὐδὲν ἰδίᾳ τὸν διεκρίνεν, ἀλλ' ἅμα νὰ δμιλῇ ἤρχιζεν ὁ δούλος τῶν περὶ αὐτὸν φίλων ἀνηγείρετο ὡς ἐκ τιναχμοῦ ἡλεκτρικοῦ· οἱ ἐν τῷ καρνεῖῳ περὶ τὰς τραπέζας καθήμενοι τότε ἔτεινον τὰ ὦτα, ἐν ᾧ ὁ διευθυντής; τεθροθυμένος προσέτρεχεν, ὅπως παρκαλέσῃ τὸν ὁρμητικὸν ῥήτορα χαμηλότερον νὰ δμιλῇ ἔνεκα τοῦ... καὶ σιγὰ τῷ ἔλεγέ τι εἰς τὸ οὖς· ἀλλ' ὁ ῥήτωρ ἀνύψων τοῦ ὤμου; καὶ ὁσάκις τῷ ὑπερμνησκον τὸ φοβερὸν ὄνομα τοῦ κυρ. Πιέτρη.

Ὁ ῥήτωρ ἐκράτει ἀνὰ χεῖρας ἐσπερινὴν ἐφημερίδα, περιέχουσαν λόγον, ἀπὸ πηγυρῶν ὑπὸ τινος τῶν τριῶν καὶ εἴκοσι βουλευτῶν τῆς ἀντιπολιτείας, ὡς τοῦ Ἰουλίου Φάβρου τοῦ Ερνέστου Πικάρδ, οἵτινες παρὰ τῷ νο-

32) Ὡς γινώσκον, τινὰς νομίζουσι τὸν Λουκάνην Κερκυραῖον.